

בית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

עת"מ
בפני כב' הש'

מועד מתן ההחלטה: 22.9.26
המועד האחרון להגשת המסמך: 28.9.26
מועד חתימת המסמך: 24.9.26

1. טספיה קסאו, תז [REDACTED]
2. באנצ'איהו קסאו, ת.ז. [REDACTED]
3. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע.ר. 580011567
ע"י ב"כ עוה"ד עודד פלר ואו עוה"ד עדן גולן ואח'.

להלן: "העותרת"

- נ ג ד -

עיריית ירושלים
באמצעות מנהל היועץ המשפטי לעירייה
ע"י ב"כ עוה"ד רות כהן ואו תפארת טברסקי
כיכר ספרא 8, ירושלים
טל': 02-6297592 | פקס: 02-6296460

להלן: "המשיבה"

בקשה דחופה למחיקת העתירה על הסף

פתח דבר:

1. עניינה של עתירה זו בבקשת העותרים להורות למשיבה לחתור חקמת מאהל מתאה למשך כחודש ימים בסמוך למשרד ראש הממשלה בירושלים, וזאת לאחר שהמשיבה דחתה את בקשתם להיתר פרטני בעניין זה.
2. ראשית, המשיבה מכירה בנסיבותיו החריגות והמצערות של המקרה, משותפת בכאבה העמוק של משפחת קסאו ומצטרפת לתקווה ולתפילה כי הימנוט תשוב במהרה בשלום לחיק משפחתה.
3. ואולם, דין העתירה להידחות על הסף מחמת התיירותה ושינוי הנסיבות, וכן מחמת חוסר תום לב והיעדר ניקיון כפיים, נוכח התנהלות העותרים אשר פעלו לקביעת עובדות בשטח ולעשיית דין עצמי, והכל כפי שיפורט להלן.

4. למעלה מן הצורך יובהר, כי אף לגופו של עניין לא נפל כל פגם בהחלטת המשיבה, אשר התקבלה כדין, בגדרי סמכותה ולאחר הפעלת שיקול דעת מקצועי ועריכת האיזונים הנדרשים, ומשכך אף מטעם זה דין העתירה להידחות.

העובדות בתמצית:

5. ביום 6.7.2026 פנו העותרים בבקשה להקים מאהל מתאה ברחבה הסמוכה לבית המשפט העליון. בקשה זו נדחתה לאחר שנבחנה על ידי הגורמים המקצועיים והמוסמכים בעירייה.
6. בהמשך, ביום 15.9.26 הגישו העותרים למשיבה בקשה לקבלת היתר להצבת אוהל מתאה.
7. ביום 16.9.26 השיב היועץ המשפטי של העירייה, עו"ד חיים נרגסי, כי לאחר בחינת הבקשה לא נמצא מקום לאשרה במתכונת המבוקשת, וזאת בשים לב לשיקולים הנוגעים לניהול המרחב הציבורי, בטיחות, נגישות, תברואה והשימוש השוויוני במרחב הציבורי.
8. ביום 17.9.2026 הגישו העותרים את העתירה דנן, במסגרתה התבקש בית המשפט להורות למשיבה להתיר את הקמת מאהל המתאה לתקופה המבוקשת.
9. ביום 22.9.26 נתן בית המשפט הנכבד החלטה לפיה המשיבה תגיש את תשובתה לעתירה עד ליום 22.9.26, וזאת תוך שהציע לצדדים לבחון האם ניתן למצוא מתכונת מוסכמת.
10. לאור החלטת בית המשפט, ביום 23.9.26, התקשרה ב"כ המשיבה אל ב"כ העותרים והציעה לקיים פגישה בהשתתפות כלל הגורמים הרלוונטיים בעירייה, מתוך רצון כן לבחון פתרונות מעשיים וחלופות אפשריות אשר יאפשרו לעותרים להביא את סיפורה של הימנוט ואת מאבק משפחתה לידיעת הציבור הרחב, להמשיך ולהשמיע את קולם במסגרת מחאה אפקטיבית ומשמעותית ולרתום תמיכה ציבורית למאבקם, וכל זאת בדרך שתאפשר אף את שמירת הסדר הציבורי, הנגישות והשימוש התקין במרחב הציבורי לטובת כלל הציבור.
11. למרבה הצער, על אף נכונותה של המשיבה לקדם הידברות עניינית ולנסות לסייע לעותרים במציאת פתרון מוסכם, הודיעה באת כוחם של העותרים כי הם עומדים על המשך ניהול ההליך המשפטי.
12. ואולם, עוד באותו הלילה, בטרם הוגשה תגובה מטעם המשיבה ובטרם ניתנה כל החלטה שיפוטית חדשה בעתירה, התברר למשיבה כי העותרים הקימו בפועל סוכה בכיכר אגרט, בסמוך ל"אוהל הגבורה", וכי בני משפחתה חגרענית של הימנוט שוהים ולנים במקום.

מצ"ב תמונות של סוכת המחאה שהוקמה, מסומן נספח 1.

13. לאור שינוי הנסיבות, מוגשת בקשה זו למחיקת העתירה.

שינוי נסיבות מהותי והתייתרות העתירה:

14. המשיבה טוענת כי חל שינוי נסיבות מהותי שאירע לאחר הגשת העתירה.
15. כפי שפורט לעיל, לאחר שהמשיבה הביעה נכונות לקיים הידברות עם העותרים ולבחון פתרונות אפשריים, התברר כי העותרים הקימו בפועל סוכה בכיכר אגרנט, בסמוך לאוהל הגבורה, וכי בני המשפחה הגרעינית שוהים ולנים במקום.
16. המשמעות היא כי בעוד העתירה תלויה ועומדת בפני בית המשפט, ובטרם ניתנה כל הכרעה שיפוטית, בחרו העותרים לעשות דין לעצמם, להתעלם מהחלטת המשיבה אשר עומדת במוקד העתירה, ולבצע בפועל את הפעולה שלשם ביצועה מבוקש הסעד בעתירה.
17. הלכה היא כי מקום שבו חל שינוי מהותי בתשתית העובדתית העומדת בבסיס העתירה, באופן שהסעד המבוקש אינו עוד רלוונטי או מעשי, דין העתירה להידחות מחמת התייתרותה.
- (ראו למשל: בג"ץ 74489-12-25 הגר גפן נ' משרד המשפטים/פרקליטות המדינה (29.3.2026); בג"ץ 15906-04-25 אורלי צפירי נ' מדינת ישראל, שרת התחבורה (8.9.2025)).
18. בנסיבות אלה, העתירה התייתרה למעשה. משבחרו העותרים לפעול באופן חד צדדי ולממש בפועל את מבוקשם, שוב אין עוד מחלוקת קונקרטית הטעונה הכרעה שיפוטית, וממילא אין עוד מקום לברר את הסעד המבוקש במסגרת ההליך דנן.

חוסר תום לב ועשיית דין עצמי:

19. דין העתירה להימחק על הסף אף מחמת חוסר תום לב, היעדר ניקיון כפיים ועשיית דין עצמי מטעם העותרים.
20. הלכה מושרשת היא כי מי שפונה לבית המשפט המינהלי בבקשה לקבלת סעד מן הצדק והיושר, נדרש לנהוג בתום לב, בניקיון כפיים ובהגינות דיונית. חובות אלה מקבלות משנה תוקף מקום שבו מבוקש מבית המשפט להפעיל את סמכותו השיפוטית כדי להתערב בהחלטת רשות ציבורית.
21. כך נקבע בבג"ץ 8898/04 ג'קסון נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (לא פורסם, 28.10.2004) בפסקה האחרונה לפסק הדין:

"כלל הוא כי 'חייב אדם להחליט בלבבו אם מבקש הוא סעד מבית משפט או עושה הוא דין לעצמו... שני אלה בה-בעת לא יעשה אדם..."

22. באופן דומה נקבע בעת"מ (מינהליים י-ס) 367-11-24 אוהד זכריה נ' רשות מקרקעי ישראל (נבו 17.3.2025) (להלן: "עניין אוהד זכריה"):

"פעולה של עשיית דין עצמי ובקשה למתן סעד מן הצדק, צרות הן אחת לרעותה, ואינן יכולות לדור זו עם זו בכפיפה אחת... הבא בשערי בימ"ש מנהלי בעתירה נגד רשות ציבורית לבוא כשידיו נקיות. כנגזרת מכך, ביהמ"ש המנהלי ישקול לדחות את העתירה על הסף בנסיבות בהן העותר עשה דין לעצמו והפר את החוק."

23. בענייננו, בעוד העתירה תלויה ועומדת ובטרם ניתנה כל הכרעה שיפוטית, בחרו העותרים להתעלם מהחלטת המשיבה העומדת במוקד העתירה, ולהקים בפועל את הסוכה אשר עניינה ניצב בלב המחלוקת בין הצדדים.

24. בכך עשו העותרים דין לעצמם ונטלו לידיהם את הסעד המעשי שלשמו פנו מלכתחילה לבית המשפט. התנהלות זו עומדת בסתירה מהותית לחובות תום הלב, ניקיון הכפיים וההגינות הדינית המוטלות על בעל דין המבקש סעד מבית המשפט, ובפרט על עותר המבקש את התערבותו של בית המשפט בהחלטות רשות ציבורית..

25. בפסיקה נקבע כי עשיית דין עצמי שכזו מהווה עילה לדחיית העתירה על הסף.

26. כפי שנקבע בבג"ץ 3483/05 די.בי.אס. שרותי לווי (1998) בע"מ נ' שרת התקשורת (נבו 9.9.2007):

"בית המשפט לא יפתח דלתותיו למי שעושה דין לעצמו, מזלזל בהוראות חוק ומבקש להעמיד את הרשות אל מול עובדות מוגמרות. האיסור על עשיית דין עצמי הינו חלק מכלל רחב יותר הדורש מבעל דין הפונה לבקש סעד מבית המשפט כי יפעל בניקיון כפיים... מדובר בכלל המוגדר כעילת סף לעניין פנייה לבית המשפט הגבוה לצדק או לבית המשפט לעניינים מינהליים. על כן, בעל דין הפועל בחוסר ניקיון כפיים יכול שימצא כי עתירתו תידחה על הסף בלא שטענותיו תידונה לגופן"

27. באופן דומה נקבע בעניין אוחד זכריה כי:

"העותרים פעלו לקביעת עובדות בשטח תוך עשיית דין עצמי בוטה... ובחוסר ניקיון כפיים בולט בניסיון להוביל למעשה עשוי... די בכך כדי להוביל לדחיית העתירה על אתר"

28. ראו בעניין זה גם את קביעתו של ביהמ"ש בת"מ (מינהליים י-ם) 14260-06-23 סנא מחמוד חוסין סעד נ' ועדת המשנה לפיקוח על הבניה ביו"ש (נבו 17.1.2024):

"בראש ובראשונה, יש לדחות את העתירה על הסף, מחמת עשיית דין עצמי ואי-ניקיון כפיים".

29. בנסיבות אלה, משהעותרים בחרו לקבוע עובדות בשטח ולהעמיד את המשיבה ואת בית המשפט בפני מעשה עשוי, נופל עניינם בגדר אותם מקרים שבהם הכירה הפסיקה כמצדיקים סילוק עתירה על הסף מחמת עשיית דין עצמי והיעדר ניקיון כפיים, אף מבלי להידרש לטענות העתירה לגופן.

לגופו של עניין:

30. למעלה מן הצורך, ומבלי לגרוע מטענות הסף המפורטות לעיל, ומכל טענה נוספת השמורה למשיבה ככל שתידרש להגיב לעתירה לגופה במסגרת ההליך העיקרי, תתייחס המשיבה בקצרה אף לטענות לגופן.

31. המשיבה תטען כי אף לגופו של עניין דין העתירה להידחות, והכל כפי שיפורט להלן :
32. אף שאין חולק על מעמדם החשוב של חופש הביטוי והמחאה, אין מדובר בזכויות מוחלטות. הפסיקה הכירה בכך כי לצד הזכות למחות ולעשות שימוש במרחב הציבורי, קיימים אינטרסים ציבוריים נוספים המחייבים איזון, ובהם שמירה על הסדר הציבורי, בטיחות, נגישות וזכותם של כלל תושבי העיר ליהנות מן המרחב הציבורי.
- ראו לעניין זה לדוגמא: דנ"מ 11230/04 ישראל טויטו – יו"ר עמותת "מכל הלב" נ' עיריית ירושלים (20.12.2004) (להלן: "עניין טויטו") | עת"מ (מינהליים י-ם) 56360-02-12 פרדה אלמיתו נ' עיריית ירושלים (1.4.2012) | עת"מ (מינהליים ת"א) 18742-09-11 סתיו שפיר נ' רון חולדאי - ראש עיריית תל-אביב (18.9.2011))**
33. משכך, מימוש חופש המחאה אינו פוטר מחובת ציות לדין, להוראות הרשות המוסמכת או לנהלים שהותקנו מכוח הדין.
34. בנוסף, סוגיית הצבתם של מאהלים במרחב הציבורי מצויה בליבת סמכותה של העירייה מכוח הוראות פקודת העיריות וחוק העזר העירוני.
35. גם בפסיקה הוכרה סמכותה של רשות מקומית להסדיר הצבת אוהלים ומאהלים במרחב הציבורי ולמנוע יצירת מכשולים הפוגעים בשימוש הציבורי בו, ובכלל זה **בעניין טויטו**.
36. מכוח סמכות זו קבעה העירייה נוהל המסדיר את אופן הקמתם של אוהלי מחאה, תוך איזון בין חופש הביטוי לבין יתר האינטרסים הציבוריים שעליהם היא מופקדת.
37. חוות הדעת אליה הפנו העותרים הדגישה כי יש לאפשר גמישות וסטייה מן הכללים במקרים המתאימים, ואכן, זהו בדיוק ההסדר הקבוע בנוהל העירוני.
38. בהתאם לנוהל העירוני, נקבע מנגנון דו-שלבי המאפשר הקמת אוהלי מחאה במרחב הציבורי. ראשית, ניתן היתר כללי להקמת אוהל מחאה לתקופה של עד 48 שעות, בכפוף לתנאים שנקבעו בנוהל.
39. מעבר לכך, הנוהל מכיר במפורש במקרים שבהם ההיתר הכללי אינו מספק, לשם כך נקבע מסלול ייעודי של בקשה לקבלת היתר פרטני, אשר נבחנת על-ידי העירייה בהתאם לנסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה. במסגרת בחינת בקשה להיתר פרטני, נדרשת העירייה לערוך איזון בין זכות המחאה לבין אינטרסים ציבוריים נוספים.
40. הנה כי כן, הנוהל אינו אוסר על הצבת אוהלי מחאה ואף אינו שולל אפשרות להקמתם לתקופות ממושכות. אלא קובע מנגנון מובנה המאפשר בחינה פרטנית וגמישה של בקשות, תוך עריכת האיזונים הנדרשים בין חופש המחאה והביטוי לבין שמירת האינטרס הציבורי.
41. לאור הנוהל, בקשת העותרים נבחנה באופן פרטני, אולם נמצא כי אין מקום לאשרה במתכונתה המבוקשת.

42. העותרים אינם מבקשים לקיים הפגנה חד-פעמית, או אירוע ציבורי קצר מועד, אלא להציב מאהל מחאה למשך חודש ימים, הכולל שהייה ולינה במרחב הציבורי. מדובר בשימוש ייחודי ומתמשך במרחב הציבורי, אשר מטבעו משליך על שיקולי נגישות, בטיחות, תנועה ושימוש שוויוני של הציבור במרחב.

43. בנסיבות אלה, האזיון הנדרש שונה מן האזיון החל ביחס להפגנה זמנית או למשמרת מחאה קצרה, והעובדה שהעירייה לא אישרה את המאהל במתכונת המבוקשת אינה שקולה לאיסור על קיום מחאה או על מימוש חופש הביטוי.

44. מהאמור לעיל נמצא כי, החלטת המשיבה אינה מבטאת שלילה של חופש הביטוי או המחאה, אלא הפעלה כדין של סמכותה הסטטוטורית להסדרת השימוש במרחב הציבורי. ההחלטה התקבלה בהתאם לנוהל העומד בעקרונות שנקבעו בפסיקה ובחוות דעת היועץ המשפטי לממשלה ולאחר בחינה פרטנית של עניינם של העותרים ולאחר עריכת האזיונים הנדרשים.

45. לאור כל האמור לעיל, דין העתירה להידחות אף לגופה.

סוף דבר:

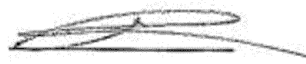
46. לאור כל האמור לעיל, ומשעה שחל שינוי נסיבות מהותי לאחר הגשת העתירה, אשר הביא להתיתרות הסעד המבוקש ולמצער לשינוי מהותי בתשתית העובדתית שעל יסודה הוגשה העתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על מחיקת העתירה על הסף.

47. לחלופין, ולמעלה מן הצורך, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה אף לגופה, בהיעדר כל פגם בהחלטת המשיבה.

48. המשיבה שומרת לעצמה את הזכות להוסיף, להרחיב ולהעלות כל טענה עובדתית או משפטית נוספת, ככל שתידרש לכך במסגרת המשך בירור ההליך או בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד.

49. המשיבה שבה ומביעה את השתתפותה הכנה בצער המשפחה ואת תפילתה לשובה המהיר של היימנוט לחיק משפחתה.

50. המשיבה אף מוסיפה לעמוד על נכונותה לקיים הידברות עם בני המשפחה ולבחון דרכים נוספות לסייע בחבאת עניינה של היימנוט לידיעת הציבור ובהמשך קידום המודעות הציבורית למאבקם, והכל במסגרת הדין ותוך שמירה על האינטרסים הציבוריים שעליהם היא מופקדת.

תפארת טברסקי, עו"ד
ב"כ המשיבה